

แหล่งโบราณคดี บ้านผักไหมใหญ่

ตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

วันที่ปฏิบัติงาน

วันเสาร์ที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๒

สภาพแหล่งโบราณคดีและหลักฐานที่พบ

๑. บริเวณที่พบเป็นที่ราบริมฝั่งลำห้วยวะซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน เดิมบริเวณนี้เป็นเนินดินสูงประมาณ ๓-๔ เมตร แล้วค่อยๆ ปรับที่ลงเรื่อยๆ เพื่อปลูกพืชจนเมื่อต้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๒ นี้เองที่มีการขุดลอกห้วยวะ เจ้าของที่ดินจึงใช้รถตักดินบนเนินนี้ออกด้วยแต่ยังเหลือดินบริเวณที่พบโครงกระดูกไว้เนื่องจากเงินค่าจ้างรถตักหมดพอดี

๒. บริเวณที่พบโครงกระดูกเป็นที่ดินของนางบุญฮอม สมบัติวงศ์ (เลขที่ ๕๘ หมู่ ๔ บ้านผักไหมใหญ่ ตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ)

๑. หลักฐานที่พบ

๑.๑ โครงกระดูก เป็นโครงกระดูกของมนุษย์ที่แตกหักเป็นชิ้นส่วนแล้วแต่สภาพของเนื้อกระดูกยังคงแข็งแรงและผิวกระดูกมีสีดำ(เนื่องจากในชั้นดินบริเวณนี้มีชั้นทับถมของเม็ดศิลาแลงที่มีแร่เหล็กปะปนอยู่มากจึงอาจสะสมในเนื้อกระดูกขณะที่ระดับน้ำในห้วยวะขึ้น-ลง) จากการตรวจสอบเบื้องต้นพบว่ามีกระดูกขากรรไกรที่มีฟันหน้า-ฟันกรามน้อยและฟันกรามใหญ่ที่ยังมีผิวหน้าของฟันที่สมบูรณ์อยู่(ไม่มีรอยสึก)รวมทั้งพบว่าฟันกรามซี่ที่สามยังฝังอยู่ในกระดูกขากรรไกรจึงสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นของมนุษย์ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น(ประมาณ ๑๕-๒๕ ปี) อย่างน้อย ๒ โครง และยังพบกระดูกขากรรไกรที่มีฟันกรามใหญ่ที่มีรอยสึกอย่างมากอีกจึงสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นของมนุษย์ที่อยู่ในช่วงวัยเจริญ(ประมาณ ๓๕-๔๕ ปีขึ้นไป)อย่างน้อยอีก ๑ โครง ฉะนั้นจึงน่าจะมีโครงกระดูกอย่างน้อย ๓ โครง แต่ชิ้นส่วนกระดูกทั้งหมดนี้ยังถูกเก็บรวมกองไว้เป็นกองเดียวยังจำเป็นต้องทำความสะอาดและแยกส่วนต่างๆ อีกครั้งจึงจะทราบรายละเอียดที่ชัดเจนได้

๑.๒ ภาชนะดินเผา พบว่าเป็นชิ้นส่วนแตกหักจำนวนมากถูกวางไว้รอบโครงกระดูกและจากการตรวจสอบพบว่าส่วนมากเป็นชิ้นส่วนจากภาชนะดินเผาทรงกลมปากผายออกบางใบมีเชิงหรือฐานเดี่ยวๆ ที่สำคัญมีการตกแต่งผิวภาชนะด้วยการขูดขีดเป็นลายเส้นคดโค้งขนานกันไปมาแล้วกดประทับด้วยลายเชือกทาบให้เป็นจุดเล็กๆต่อเนื่องกันโดยรอบ ส่วนบริเวณที่ไม่ได้

ตกแต่งด้วยลายเชือกทาบที่ขัดมันหรือทั้งขัดมันและทาสีแดงซึ่งการตกแต่งลักษณะนี้พบมากในวัฒนธรรมในสมัยหินใหม่ต่อเนื่องวัฒนธรรมในสมัยโลหะตอนต้นที่นิยมใช้สำริด เช่นในกลุ่มวัฒนธรรมบ้านเชียงและกลุ่มวัฒนธรรมในบริเวณที่ราบลุ่มน้ำเจ้าพระยาในเขตจังหวัดลพบุรีและนครสวรรค์

๓.๓ ลูกบิดเปลือกหอย พบลูกบิดเปลือกหอยที่มีรูปร่างกลม-แบน เจาะรูตรงกลางจำนวนมากสันนิษฐานน่าจะใช้เป็นเครื่องประดับและน่าจะทำจากเปลือกหอยทะเล เช่นเดียวกับกลุ่มวัฒนธรรมในข้อ ๓.๒ นอกจากนี้ยังพบเปลือกหอยทั้งเปลือกที่เป็นหอยเกลียว จำนวน ๑ ชิ้น และหอยเบี้ยด้วย จำนวน ๒ ชิ้น

๓.๔ ขวานหินขัด เป็นขวานหินขัดทรงรี หน้าตัดรูปรี จัดเป็นขวานตัด(ADZE) ทำจากหินสีดำเนื้อแน่นแข็ง

ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น

ในเบื้องต้นนี้สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นโครงกระดูกของคนในชุมชนที่อยู่ในวัฒนธรรมสมัยหินใหม่ที่ต่อเนื่องมาถึงวัฒนธรรมสมัยโลหะตอนต้นเมื่อประมาณ ๓,๐๐๐-๔,๐๐๐ ปีมาแล้ว

การดำเนินงานครั้งต่อไป

๑. ทำความสะอาดและแยกประเภทหลักฐานที่พบอีกครั้งโดยละเอียด ณ แหล่งที่พบภายในวันที่ ๕-๑๐ เมษายน ๒๕๕๒

๒. จัดหาสถานที่เก็บรักษาหลักฐานที่เหมาะสม

๓. เมื่อปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้วจะส่งรายงานผลการตรวจสอบยังหน่วยงานต่างๆ อีกครั้งหนึ่ง

กลุ่มโบราณคดี
สำนักศิลปากรที่ ๑๑ อุบลราชธานี
กรมศิลปากร

สภาพพื้นที่บริเวณที่พบโครงกระดูกมนุษย์(ในเต็นท์-ศรีชัย) อูร์ริมฝั่งห้วยวะ
บ้านผักไหมใหญ่ ตำบลผักไหม อำเภอยักษ์ทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

บรรยากาศภายในบริเวณที่พบโครงกระดูก ประชาชนจำนวนมากทั้งใกล้ไกลเดินทางมาเยี่ยมชม

บรรยากาศภายในพื้นที่
ที่ครอบ โครงกระดูกไว้
ซึ่งมีการกั้นเชือกโดยรอบ
เพื่อกันผู้มาเยี่ยมชม
และมีการจุดธูปเทียนดอกไม้
กราบไหว้ตามความเชื่อส่วนบุคคล

สภาพกระดูกที่แตกหักเป็นชิ้นส่วนแต่นำมาวางเรียงรวมกันเป็นรูปโครงกระดูก
โดยนำลูกปัดเปลือกหอยสีขาวมาร้อยเป็นเส้น, ขวานหินขัดวางไว้ที่ส่วนบน
และชิ้นส่วนภาชนะดินเผาจำนวนมากวางไว้โดยรอบ

กะโหลกศีรษะ

ขากรรไกรและฟัน

ฝ่ามือ

กระดูกยาว

ชิ้นส่วนต่างๆ ของโครงกระดูกที่พบ

ฟันที่ยังมีปุ่มบนหน้าฟันสภาพดีอยู่และยังพบฟันกรามซี่ที่สามฝังอยู่ในกระดูกขากรรไกร
สันนิษฐานว่าในขณะที่เสียชีวิตลงน่าจะยังอยู่ในช่วงวัยรุ่น อายุประมาณ ๑๕-๒๕ ปี

ส่วนขากรรไกรอีกส่วนที่พบมีฟัน
ที่มีปุ่มบนหน้าฟันที่สึกมาแล้ว
สันนิษฐานว่าในขณะที่เสียชีวิตลง
น่าจะยังอยู่ในช่วงวัยกลางคนหรือวัยฉกรรจ์
อายุประมาณ ๓๕-๔๕ ปีเป็นอย่างน้อย

ลูกปัดเปลือกหอย ที่พบร่วมกับโครงกระดูก

ขวานหินขัด ที่พบร่วมกับโครงกระดูก

ก้อนหิน ที่พบร่วมกับโครงกระดูก(บน)

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาที่พบร่วมกัน(ล่าง)

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาที่พบร่วมกับโครงกระดูก

ภาชนะดินเผา(แตกหักจากภาชนะรูปสัตว์?)

ตกแต่งลายจุดขีดและเชือกทาบร่วมกับขีดมันที่ผิวเรียบ(บนและล่าง)

ขณะปฏิบัติงานในพื้นที่ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทั้งผู้ใหญ่บ้าน(นายประมวล มั่งชะชาติ)และ
นายกองค์การส่วนตำบลฝักไหมที่ให้ความสนใจ
โดยนำเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ มาให้บริการประชาชนที่มาเยี่ยมชม